

Rebecca Evans AS/MS
Y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol
Minister for Finance and Local Government

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref MA-RE-1954-23

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

11 Awst 2023

Annwyl Peredur,

Diolch am waith craffu'ch Pwyllgor ar Gyllideb Atodol Gyntaf 2023-24 a'r adroddiad dilynol.

Atodaf ymateb ysgrifenedig i argymhellion un i chwech, gan obeithio y bydd yn ddefnyddiol ichi.

Yn gywir,

Rebecca Evans AS/MS
Y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol
Minister for Finance and Local Government

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

YMATEB LLYWODRAETH CYMRU I'R ARGYMHELLION YN ADRODDIAD Y PWYLLGOR CYLLID:

CRAFFU AR GYLLIDEB ATODOL GYNTAF LLYWODRAETH CYMRU 2023-24.

AWST 2023

Argymhelliad 1

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn darparu gwybodaeth yn y gyllideb atodol nesaf i ddangos effaith dyfarniadau cyflog ar sefyllfa gyllido Llywodraeth Cymru, a chadarnhau a fydd angen ariannu meysydd o'r fath drwy gyllidebau presennol neu drwy gronfeydd wrth gefn.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru'n credu y dylai holl weithwyr y sector cyhoeddus gael eu gwobrwyo'n deg am y gwaith pwysig y maent yn ei wneud. Yn anffodus, mae ein setliad ariannol yn llawer llai na'r hyn y mae ei angen i ymateb i'r heriau sylweddol iawn y mae ein gwasanaethau cyhoeddus a'n gweithwyr ar draws Cymru yn eu hwynebu.

Ar hyn o bryd, heb gyllid pellach oddi wrth Lywodraeth y DU, byddai angen talu unrhyw gostau cytundebau cyflog yng Nghymru o gyllidebau presennol sydd eisoes o dan bwysau sylweddol wrth inni geisio cefnogi gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru.

Fel sy'n wir ar gyfer holl gyllidebau Llywodraeth Cymru, bydd Ail Gyllideb Atodol 2023-24 yn darparu gwybodaeth am yr holl newidiadau i'r cyllidebau presennol a defnyddio Cronfa Wrth Gefn Cymru, a bydd hyn yn cynnwys unrhyw ddyraniadau i gefnogi dyfarniadau cyflog.

Argymhelliad 2

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn parhau i bwysu ar y Trysorlys i ymgysylltu'n gynt ac yn well â Llywodraeth Cymru ynghylch cyhoeddiadau

cyllido sylweddol, gyda'r nod o ddarparu mwy o eglurder o ran sefyllfa gyllido Llywodraeth Cymru yn gynharach yn y flwyddyn.

Ymateb: Derbyn

Rydym wedi codi gyda Phrif Ysgrifenyddion olynol i'r Trysorlys yr angen am fwy o eglurder a gwybodaeth fwy amserol am oblygiadau cyhoeddiadau cyllid Llywodraeth y DU ar gyfer Cyllideb Llywodraeth Cymru ochr yn ochr â hyblygrwydd cyllidebol ychwanegol i helpu i reoli'r ansicrwydd hwn.

Ynghyd â'r Gweinidogion Cyllid datganoledig eraill, mae'r Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol wedi codi hyn yn y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol ar Gyllid ac mae wedi arwain trafodaethau ar wella proses Amcangyfrifon Atodol y DU i gefnogi cynllunio cyllideb effeithiol gan y llywodraethau datganoledig.

Mae diffyg eglurder ar hyn o bryd ynghylch y goblygiadau i Gymru o ran dyfarniadau cyflog Llywodraeth y DU yn y sector cyhoeddus. Gofynnwyd i adrannau Whitehall amsugno costau dyfarniadau diweddar o fewn eu cyllidebau presennol. Ni fyddwn yn gwybod tan Amcangyfrifon Atodol y DU yn ddiweddarach eleni a fu hynny'n wir, a sut y mae hyn yn effeithio ar ein sefyllfa ariannu.

Disgwylir i ddyfarniad Tâl y GIG yn Lloegr gael ei dalu'n rhannol o gyllid newydd gan Drysorlys EF. Gallai graddfa'r goblygiadau ariannol i'r llywodraethau datganoledig fod yn sylweddol. Nid yw Prif Ysgrifennydd y Trysorlys wedi gallu darparu eglurhad hyd yn hyn na nodi beth y dylem ei dybio at ddibenion cynllunio o ran cyllid canlyniadol. Ysgrifennodd y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol i godi ei phryderon gyda Phrif Ysgrifennydd y Trysorlys ym mis Ebrill, ac eto gyda Dirprwy Brif Weinidog yr Alban ym mis Mehefin.

Yn y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol ar Gyllid ar 22 Mehefin, sicrhaodd y Gweinidog gytundeb gan Brif Ysgrifennydd y Trysorlys y bydd yn rhoi syniad o'r cyllid canlyniadol erbyn mis Medi.

Mae gan yr oedi o ran eglurder effaith ar ein dewisiadau gwario ein hunain ac mae'r Gweinidog wedi pwyso ar Brif Ysgrifennydd y Trysorlys am ateb tebyg i'r Warant Covid. Felly, pan fydd Llywodraeth y DU yn trefnu bod symiau mawr o arian ar gael y tu allan i ddigwyddiadau cyllidol, bydd gan y llywodraethau datganoledig ryw faint o sicrwydd ynghylch y cyllid sydd ar gael cyn i sefyllfaoedd cyffredinol Adrannau o'r DU gael eu cwblhau yn Amcangyfrifon Atodol y DU.

Croesewir cefnogaeth y Pwyllgor Cyllid wrth barhau i godi'r materion hyn gyda Llywodraeth y DU.

Argymhelliad 3

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn rhoi rhagor o fanylion mewn cyllidebau atodol yn y dyfodol ynghylch y cyllid canlyniadol y mae

Llywodraeth Cymru yn ei chael, a dylai hyn gynnwys:

- **pa mor fuan y mae Llywodraeth Cymru yn cael gwybodaeth am gyfrifiadau;**
- **barn ar dryloywder cyllid mewn meysydd dadleuol, megis cyllid trafndiaeth a rheilffyrdd; a**
- **sut mae Llywodraeth Cymru yn herio penderfyniadau cyllido.**

Ymateb: Derbyn

Rydym yn parhau i adolygu ein dogfennaeth gyllidebol ac wrth asesu'r wybodaeth i gefnogi cyllidebau atodol rydym yn parhau i ymdrechu i sicrhau'r cydbwysedd cywir o ran cymesuredd.

Cyhoeddir manylion newidiadau i'n cyllideb fel rhan o bob digwyddiad cyllideb Llywodraeth Cymru. Lle y bo'n ymarferol, caiff gwybodaeth bellach ei darparu mewn perthynas â throsglwyddiadau o adrannau eraill o'r llywodraeth a sut y mae'r rhain wedi'u cyfrifo.

Pan gaiff cyllid ychwanegol ei ddyrannu gan Drysorlys EF y tu allan i ddigwyddiad cyllidol, nid yw lefel y cyllid canlyniadol bob amser yn glir ar unwaith. Y rheswm dros hyn yw bod Trysorlys EF mewn llawer o achosion yn disgwyl i adrannau Whitehall

ariannu'r gweithgarwch o fewn y cyllidebau presennol. Fel arfer, nid yw'r effaith ar setliad cyllido Llywodraeth Cymru ond yn cael ei chadarnhau adeg Amcangyfrif Atodol y DU, yn hwyr yn y flwyddyn ariannol pan fyddwn yn deall sefyllfaoedd holl Adrannau'r DU er mwyn cwblhau sefyllfaoedd y llywodraethau datganoledig. Dim ond ar ddiwedd y broses y gellir cadarnhau hyn yn llawn, ac mae angen cymryd i ystyriaeth symiau canlyniadol negyddol yn ogystal â chadarnhaol.

Mae Llywodraeth y DU'n cyhoeddi manylion llawn yr holl gyllid canlyniadol yn yr Adroddiad Tryloywder y Grant Bloc. Cyhoeddwyd y fersiwn diweddaraf ym mis Gorffennaf 2023 ac mae i'w gweld yn: [Block Grant Transparency: July 2023 - GOV.UK \(www.gov.uk\)](https://www.gov.uk/block-grant-transparency-july-2023)

Dylai Llywodraeth y DU ddarparu mwy o dryloywder ynghylch ei phenderfyniadau ariannu, yn enwedig mewn perthynas â thrafnidiaeth. O ran rheilffyrdd, mae dau fater ar wahân: effaith cynlluniau, fel HS2, ar gymharedd; a phenderfyniadau gan Lywodraeth y DU am fuddsoddi yn seilwaith rheilffyrdd Cymru a Lloegr.

O ran sut y mae Llywodraeth Cymru yn herio penderfyniadau ariannu, yn y lle cyntaf bydd pryderon yn cael eu codi drwy ymgysylltu'n rheolaidd ar lefel swyddogol a Gweinidogol. Os na fydd datrysiad digonol yn deillio o'r dull gweithredu hwn, nodir y camau nesaf yn yr [Adolygiad o Gysylltiadau Rhynglywodraethol](#).

Rydym yn gobeithio y gallwn weithio gyda Llywodraeth y DU yn bragmataidd drwy'r trefniadau adolygu cysylltiadau rhynglywodraethol hyn cyn y bydd angen galw ar unrhyw broses ffurfiol o ddatrys anghydfodau.

Argymhelliad 4

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn darparu cymaint o wybodaeth â phosibl ynghylch maint amcangyfrifedig Cronfa Wrth Gefn Cymru o fewn cyllidebau atodol yn y dyfodol, gan gynnwys cadarnhad a yw cynlluniau i dynnu i lawr wedi digwydd ai peidio.

Ymateb: Derbyn

Mae holl gyllidebau Llywodraeth Cymru yn nodi lle y bwriedir tynnu cronfeydd i lawr o Gronfa Wrth Gefn Cymru mewn priod flynyddoedd ariannol perthnasol. Yn y gyllideb atodol hon, darparwyd gwybodaeth bellach am y sefyllfa ddiweddaraf mewn perthynas â'r balans ar Gronfa Wrth Gefn Cymru.

Argymhelliad 5

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn parhau i bwysu ar Lywodraeth y DU am yr hyblygrwydd mwyaf posibl o fewn y Fframwaith Cyllidol i alluogi disgrisiwn Lywodraeth Cymru dros reoli ei chyllidebau i ymdrin â'r pwysau llym y mae'n eu hwynebu, a bod hyn yn cynnwys dileu terfynau blynyddol tynnu i lawr o Gronfa Wrth Gefn Cymru a chynyddu maint y terfyn benthyca a Chronfa Wrth Gefn Cymru, yn unol â chwyddiant o leiaf.

Ymateb: Derbyn

Ym mis Ionawr, sicrhaodd y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol gytundeb y Prif Ysgrifennydd y Trysorlys i gynyddu terfyn tynnu i lawr Llywodraeth Cymru ar gyfer 2023-24, er mwyn helpu i reoli'r heriau ariannu sylweddol presennol. Er i'r cytundeb hwn gael ei groesawu, mae Llywodraeth Cymru am i hyblygrwydd cyllidebol ychwanegol fod ar waith fel mater o drefn, fel bod proses y gyllideb yn rhoi'r rhagweladwyedd a'r sicrwydd i ganiatáu inni ddefnyddio ein cyllid yn y modd mwyaf effeithiol, a hynny er mwyn darparu'r gwerth gorau am arian a sicrhau'r canlyniadau gorau posibl i bobl Cymru.

Mae'r ysgogiadau cyllidol sydd ar gael i ni ar hyn o bryd yn cyfyngu ar ein gallu i ymateb yn gyflym i anghenion sy'n dod i'r amlwg, gan ein gadael yn ddibynnol ar benderfyniadau a wneir gan Lywodraeth y DU ac yn agored i effaith amseru'r penderfyniadau hynny. Mae'r Sefydliad Astudiaethau Cyllid (IFS) wedi tynnu sylw gynt at yr achos dros bwerau wrth gefn gwell yng Nghymru ac i gynyddu'r terfynau tynnu i lawr, os na chânt eu diddymu. Barn IFS yw y dylai'r terfynau presennol ar y cyfanswm y gellir ei ddal mewn cronfeydd wrth gefn gael eu mynegeo mewn rhyw ffordd, ar y lleiaf, i gyfrif am dwf mewn gwario datganoledig a refeniw trethi.

Yn ei Adroddiad Dros Dro, nododd y Comisiwn Annibynnol ar Ddyfodol Cyfansoddiadol Cymru fod y mater ariannol ymarferol pwysicaf yn deillio o'r cyfyngiadau a gymhwysir gan Drysorlys EF at reolaeth Llywodraeth Cymru ar ei chyllideb. Nododd fod ein gallu i fenthycu ar gyfer buddsoddiad cyfalaf ac i gario gwariant cyfalaf drosodd rhwng blynyddoedd ariannol, yn cael ei gyfyngu gan derfynau a osodwyd yn 2016-17; mae'n ofynnol cyflwyno unrhyw geisiadau am hyblygrwydd i Drysorlys EF fesul achos, ac mae'r cyfnewid ym mis Ionawr a grybwyllir uchod yn enghraifft o hyn, sy'n cymryd llawer o amser ac yn ddwys o ran adnoddau. Dywedodd hefyd ei bod yn anodd gweld pam y mae angen y cyfyngiadau hyn, o gofio bod Llywodraeth Cymru yn atebol i Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus y Senedd am ei stiwardiaeth ar wariant cyhoeddus.

Mae Gweinidogion Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno sylwadau ers tro i Lywodraeth y DU am hyblygrwydd cyllidol ychwanegol yma yng Nghymru a chododd y Prif Weinidog y mater penodol o uwchraddio'r terfynau yn y fframwaith cyllidol yng nghyfarfod Cyngor y Prif Weinidog a Phenaethiaid y Llywodraethau Datganoledig yr hydref diwethaf. Rydym yn parhau i bwysu ar Lywodraeth y DU am hyblygrwydd cyllidebol ychwanegol drwy'r sianeli rhynglywodraethol priodol.

Argymhelliad 6

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn darparu diweddariadau chwarterol i egluro effaith pwysau chwyddiant a chynnydd mewn cyfraddau llog ar brosiectau cyfalaf a gynlluniwyd a'r targedau a chanlyniadau a ddisgwylir o fuddsoddiad cyfalaf a gynlluniwyd gan Lywodraeth Cymru.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Rhoddodd y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol wybodaeth am effaith gyffredinol chwyddiant wrth gyhoeddi Cyllideb Derfynol 2023-24 ar 28 Chwefror ac yn fwy diweddar rhoddodd y wybodaeth ddiweddaraf am y rhagolygon ar gyfer cyllideb Llywodraeth Cymru yn ei llythyr dyddiedig 12 Gorffennaf. Bydd y Gweinidog yn ymdrechu i ddarparu diweddariadau o'r fath pryd bynnag y cyhoeddir gwybodaeth am y Gyllideb, gan gynnwys yn y Cyllidebau Atodol.

Mae'r Gweinidog hefyd wedi dweud wrth y Pwyllgor ein bod wedi gallu rheoli'r sefyllfa gyfalaf ar ddiwedd y flwyddyn ariannol ddiwethaf heb orfod gohirio neu ailraglennu unrhyw un o'n buddsoddiadau cyfalaf. Nid ydym wedi gwneud unrhyw newidiadau ychwaith i'n cynlluniau gwariant yn y flwyddyn ariannol hon ar hyn o bryd. Rydym yn parhau i or-raglennu cyllidebau cyfalaf, sy'n cynnig hyblygrwydd os bydd rhai prosiectau penodol yn peidio â chael eu blaenoriaethu neu eu cyflawni. O ganlyniad i symiau canlyniadol a gafwyd yng Nghyllideb y Gwanwyn a'r Prif Amcangyfrifon rydym wedi llwyddo i leihau ein gor-raglennu cyfalaf i £61m y flwyddyn ariannol hon, sy'n lefel hydrin o gofio lle'r ydym arni yn y cylch blynyddol. Byddwn yn parhau i fonitro gwariant a rhagolygon yn agos iawn drwy gydol y flwyddyn a bydd unrhyw newidiadau yn cael eu nodi mewn Cyllideb Atodol yn y ffordd arferol.

Mae Gweinidogion Cymru yn parhau i reoli eu cynlluniau gwario cyfalaf o fewn y cyllidebau a ddyrannwyd yn ystod Adolygiad o Wariant Cymru 2021. Mae'n glir y caiff chwyddiant parhaus effaith ar yr hyn y gellir ei gyflawni o fewn ein cynlluniau gwariant cyffredinol, a bydd angen i Weinidogion portffolio wneud penderfyniadau ynghylch y targedau a'r canlyniadau penodol sy'n gysylltiedig â buddsoddiadau penodol.
